

ENONTEKIÖN KUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN
ARVIINTIKERTOMUS 2021

1. Kunnan valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Enontekiön kunnan tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Varsinainen jäsen

Varajäsen

1.1.-24.8.2021:

Helinä Hautamäki (pj.)
Hannu Ranta (vpj.)
Heikki Järivistö
Ulla-Maija Syväjärvi
Alpo Vuontisjärvi

Oula-Matti Palojärvi
Nils-Henrik Valkeapää
Sanja Uusikartano
Sannamari Blinnikka-Tyrväinen
Alpo Peltovuoma

24.8.2021 alkaen:

Janne Laakkonen (pj.)
Per-Oula Juuso (vpj.)
Anna-Leena Majjala
Sanja Uusikartano
Hannu Ranta

Leena Vuontisjärvi
Ulla-Maija Syväjärvi
Minna Juuso
Antero Mikiwer
Marko Keskitalo

2. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Kunnan ja konserniyhtiöiden tilintarkastusyhteisönä on KPMG Oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT Juha Väärälä.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2021 aikana 4 kertaa (2020: 6 kertaa) ja vuoden 2022 puolella 5 kertaa koskien vuotta 2021. Lautakunta on käsitellyt kokouksissaan 27 pykälää (2020: 49 pykälää). Tarkastuslautakunnan työskentely on tapahtunut kokoustyöskentelynä kunnanvirastolla, mutta kokouksiin on ollut mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Tarkastuslautakunta on vierailut Enontekiön lentokentällä tutustumassa lentokentän toimintaan. Tarkastuslautakunta on käsitellyt saapuneet sidonnaisuusilmoitukset kokouksissaan ja laittanut ne valtuustolle tiedoksi. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen aikana syntyneistä havainnoistaan yhteenvetoraportissa 10.6.2022.

Esteellisyydet:

- Ulla-Maija Syväjärvi on jäävänyt itsensä Enontekiön Vesihuolto Oy:n (hallituksen jäsen), vanhusneuvoston (vanhusneuvoston varajäsen ja alkuvuonna 2021 puheenjohtaja) ja vammaisneuvoston (varajäsen) arvioinnista.
- Janne Laakkonen ei ole osallistunut elinvoimalautakunnan arviointiin (jäsen).
- Anna-Leena Majjala ei osallistunut hyvinvointilautakunnan arviointiin (varajäsen).
- Per-Oula Juuso ei ole osallistunut elinvoimalautakunnan arviointiin (jäsen).

Kokouksissa kuultuina:

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu vuoden 2021 asioihin liittyen muun muassa seuraavia henkilöitä:

Tase ja investoinnit

TASE (1000 €)	31.12.2021	31.12.2020	Muutos Eur	Muutos-%
Pysyvät vastaavat	14 713	14 442	271	1,88 %
Aineettomat hyödykkeet	76	21	55	N/A
Aineelliset hyödykkeet	6 901	7 039	-138	-1,96 %
Sijoitukset	7 736	7 381	354	4,80 %
Toimeksiantojen varat	0	0	0	N/A
Vaihtuvat vastaavat	10 312	2 022	8 290	410,03 %
Vaihto-omaisuus	0	11	-11	-100,00 %
Saamiset	1 639	1 796	-157	-8,75 %
Rahat ja pankkisaam	8 673	214	8 459	3946,04 %
VASTAAVAA	25 025	16 464	8 561	
Oma pääoma	18 136	8 804	9 331	105,99 %
Poistoero	120	38	82	213,20 %
Pakolliset varaukset	285	369	-84	-22,76 %
Toimeksiantojen pääomat	36	36	0	-0,49 %
Vieras pääoma	6 448	7 215	-768	-10,64 %
Pitkäaikainen	911	1 403	-492	-35,07 %
Lyhytaikainen	5 537	5 812	-276	-4,74 %
VASTATTAVAA	25 025	16 464	8 561	

Tilikauden investointimenot olivat noin 1,8 milj. euroa (2020: 1,7 milj. euroa) talousarvion ollessa 6,4 milj. euroa (2020: 4,7 milj. euroa). Investointien nettototeumaksi suhteessa talousarvioon muodostui 42,4 % (2020: 41,8 %).

Suurimmat investoinnit kohdistuivat ENF Infra Oy:öön (750 tuhatta euroa) sekä Enontekiön Lentoasema Oy:öön tehtyihin (300 tuhatta euroa) sijoituksiin sekä Enontekiön Lentoaseman korjaustöihin (390 tuhatta euroa), johon saatiin samasta arvosta myös rahoitusosuus.

Investoinnit	TA 2021	31.12.2021	Toteuma-%
Investointitulot	4 672 752,00	1 067 370,18	22,84 %
Investointimenot	-6 415 000,00	-1 806 145,46	28,16 %
Investoinnit netto	-1 742 248,00	-738 775,28	42,40 %

Tarkastuslautakunta kysyy, miksi investointien toteuma on vuodesta toiseen talousarviota huomattavasti matalampi?

Enontekiön kunnan omavaraisuusaste on tilikauden lopussa 73,9 % (2020: 55,6 %). *Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana 50 %:n ylitystä ja sitä, että kehitys on ollut vastaavanlainen jo useamman vuoden ajan.* 50 %:n omavaraisuusastetta voidaankin pitää minimirajana, jonka alle omavaraisuusasteen ei tulisi laskea. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee merkittävää velkaantuneisuutta. Ylityksen on mahdollistanut viimeisten vuosien ylijäämäiset tulokset sekä vieraan pääoman vähentyminen. Suurta nousua edelliseen vuoteen selittää pääasiassa Enontekiön Sähkö Oy:n osakkeiden myynnistä saatu kauppahinta. **Myynnistä saadut rahat ovat kunnan pankkitilillä. Onko varat tarkoitus pitää kunnan pankkitilillä vai miten pääomien suojaaminen esim. korkealta inflaatiolta on tarkoitus hoitaa?**

Kunnan oma pääoma on 18,1 miljoonaa euroa. Muutos edelliseen vuoteen verrattuna on tilikauden ylijäämän, 9,3 milj. euroa, suuruinen. Muita muutoksia kunnan omaan pääomaan ei ole tehty.

Pitkäaikaista lainaa kunnalla on 911 tuhatta euroa. Pitkäaikainen vieras pääoma laski jo kuudetta vuotta peräkkäin. Pitkäaikaisen vieraan pääoman kehitys on ollut seuraava vuosien 2013–2021 aikana:

2021: 911 tuhatta euroa

2020: 1,4 milj. euroa

2019: 2,0 milj. euroa
 2018: 2,6 milj. euroa
 2017: 3,2 milj. euroa
 2016: 3,8 milj. euroa
 2015: 4,6 milj. euroa
 2014: 3,5 milj. euroa
 2013: 2,7 milj. euroa

Enontekiön kunnalla on lainaa 2.685 euroa asukasta kohden. Lainamäärä on kehittynyt seuraavasti vuodesta 2012 alkaen:

2021: 2.685 euroa
 2020: 2.763 euroa
 2019: 2.256 euroa
 2018: 2.130 euroa
 2017: 2.380 euroa
 2016: 2.923 euroa
 2015: 3.122 euroa
 2014: 2.868 euroa
 2013: 2.482 euroa
 2012: 2.363 euroa

Asukaskohtainen lainamäärä on laskenut 78 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Tarkastuslautakunnan lisähuomiot:

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomion myös konsernin vastaaviin tunnuslukuihin ja asukaskohtaisessa lainan määrässä tapahtuneeseen muutokseen:

Konsernitilinpäätöksen perusteella konsernilla on asukaskohtaista lainaa 4.827 euroa (2020: 5.577 euroa, 2019: 4.938 euroa, 2018: 4.938 euroa, 2017: 5.487 euroa, 2016: 6.230 euroa, 2015: 6.480 euroa, 2014: 5.702 euroa, 2013: 4.808 euroa, 2012: 5.261 euroa). Omavaraisuusaste on vuoden lopussa 61 % (2020: 41 %). *Tarkastuslautakunnan arvion mukaan myös konsernin tunnuslukujen kehitystä voidaan pitää hyvänä.* Suhteelliset tunnusluvut ovat kehittyneet positiivisesti, vaikka tunnuslukujen laskennassa käytettävä asukasmäärä on laskenut jälleen edellisestä vuodesta. Vuoden lopussa Enontekiön kunnassa oli 1.789 asukasta (2020: 1.808 asukasta).

Konsernin omavaraisuusasteen tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. On syytä muistaa, että alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta. Konsernissa ensimmäistä kertaa omavaraisuusaste ylittää 50 % vuonna 2021.

B) Toiminnalliset tavoitteet

Työllisyys

Enontekiön kunnan alueella työllisyys on kehittynyt viime vuosien aikana positiivisesti huolimatta siitä, että vuonna 2021 työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 31 % (185 työttömästä työnhakijasta 242 työttömään työnhakijaan). Avoinna olevien työpaikkojen määrä kuitenkin nousi merkittävästi ollen 30 avointa työpaikkaa (edellisenä vuonna 19 avointa työpaikkaa) ja työttömyysaste laski 21,5 %:sta 14,4 %:iin. Kunnassa oli pitkäaikaistyöttömiä 43 henkilöä (edellisenä vuonna 40). Työttömien osuus työvoimasta oli Lapissa 11,4 % (koko Suomi 10,5 %).

Työllistämistoimenpiteiden tavoitteena vuodelle 2021 oli, että työllisyys olisi Lapin keskiarvossa työllistymistä tukevien toimenpiteiden avulla. Koronapandemian aiheuttamat poikkeusolosuhteet hankaloittivat työllisyyden tukemista, eikä työllistymistä edistävää kuntouttavaa työtoimintaa järjestetty vuonna 2021 lainkaan. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset kaksinkertaistuivat pitkäaikaistyöttömyyden pysyessä korkeana. Rakenteellinen pitkäaikaistyöttömyys on Enontekiön kunnassa vakava ongelma. Myös yrittäjät saivat väliaikaisesti työmarkkinatukea koronaviruspandemian aiheuttaman kysynnän heikentymisen vuoksi. Työllisyystavoitetta ei siis

saavutettu, päinvastoin. Koronapandemian jatkumisen myötä kunnan maksama työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi niin, että sosiaalitoimen alkuperäinen talousarviotavoite ylittyi 266 tuhannella eurolla. Tarkastuslautakunta toteaa, että työllisyyden arvioinnissa poikkeuksellisten vuosien osalta tulee keskittyä pitkäaikaistyöttömyyteen.

Tarkastuslautakunta kysyykin, että;

- **Onko työttömyys vähentynyt nyt alkaneena vuotena koronapandemian väistyessä? Ovatko tilapäisesti työmarkkinatukeen turvautuneet henkilöt työllistyneet joko uuteen tai entiseen ammattiinsa?**
- **Onko kuntouttava työtoiminta käynnistetty?**
- **Mistä seikoista Enontekiön rakenteelliseksi mainittu pitkäaikaistyöttömyys johtuu?**
- **Mitkä ovat kunnan konkreettiset keinot parantaa työllisyyttä nyt, kun koronapandemian aiheuttamat vaikeudet väistyvät?**

Rajayhteistyö

Alueellisen yhteistyön mittarina on "laadullinen arvio yhteistyöstä ja haasteista". Tätä laadullista arviota ei ole tehty.

Tarkastuslautakunta pyytää selontekoa siitä, miten rajayhteistyö toteutui vuonna 2021 ja kehottaa laadullisen arvioinnin tekemiseen.

Digitalisaatio

Toimintakertomuksen mukaan digitalisaation edistäminen kunnassa ei ole onnistunut, sillä iso osa kuntalaisista, etenkin ikäihmiset, eivät ole omaksuneet uutta toimintakulttuuria. Kuntalaiset ovat kuitenkin päässeet kertomaan toiveitaan ja asioitaan eri foorumeissa, mikä on koettu hyväksi tavaksi.

Tarkastuslautakunta kysyy, että miten digitalisaatiota aiotaan edistää kunnassa, jotta ikäihmisetkin saadaan uuteen toimintakulttuuriin mukaan?

C) Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Konserniyhteisöjen taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin. Toiminnallisia tavoitteita ei tilinpäätöskirjan perusteella pysty arvioimaan, sillä niitä ei ole arvioitu myöskään tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunnan mielestä tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja toteuma tulee esittää tilinpäätöksessä talousarviokirjan mallin mukaisesti. Nykyisellä mallilla vertailua ei voi tehdä suhteessa talousarvioon.

6. Konserniyhteisöt:

- Enontekiön Kehitys Oy:n toiminta on pienentynyt entisestään. Vuoden 2018 alusta alkaen toimintaa on siirretty kunnalle. Tilikaudelta syntyi tappiota 35 tuhatta euroa. Liikevaihto koostuu pääosin vuokratuotoista. Yhtiön oma pääoma tilikauden päättyessä oli 499 tuhatta euroa.

Enontekiön Kehitys Oy	2021	2020
Liikevaihto	115 196,52	98 765,17
Tilikauden tulos	-35 345,70	-22 307,62
Oma pääoma	498 730,71	534 078,81

- Enontekiön Vesihuolto Oy:n toiminta on hieman pienentynyt vertailuvuodesta. Liikevaihto on laskenut noin 15 % vertailuvuoteen nähden. Tilikauden tulos oli 115 tuhatta euroa tappiollinen. Yhtiön oma pääoma tilikauden päättyessä oli 1,0 milj. euroa. Yhtiötä ei ole toimitettu vielä tilintarkastettavaksi kesäkuussa 2022.

Enontekiön Vesihuolto Oy	2021	2020
Liikevaihto	449 226,22	529 835,59
Tilikauden tulos	-114 786,28	12 924,48
Oma pääoma	1 034 818,23	1 149 604,51

- Kiinteistö Oy Enontekiön Kunnan asuntojen tilikauden tulos oli tappiollinen 78 tuhatta euroa. Yhtiön oma pääoma tilikauden päättyessä oli 756 tuhatta euroa.

Kiinteistö Oy Enontekiön kunnan asunnot	2021	2020
Liikevaihto	744 792,06	528 875,45
Tilikauden tulos	-78 028,32	6 689,73
Oma pääoma	756 406,32	834 434,64

- Kiinteistö Oy Enontekiön Virastotalon toiminta jatkui tilikaudella normaalina. Kulut ylittivät kuitenkin talousarvion jo toista vuotta peräkkäin siten, että tilikauden tulos muodostui 48 tuhatta euroa tappiolliseksi. Yhtiön oma pääoma tilikauden päättyessä oli 1,7 milj. euroa. Enontekiön kunnan omistusosuus Kiinteistö Oy Enontekiön Virastotalosta on 87 %, mutta konsernin sisäinen omistus on 100 %, sillä Enontekiön Kehitys Oy omistaa loput 13 %.

Kiinteistö Oy Enontekiön Virastotalo	2021	2020
Liikevaihto	140 839,64	115 890,76
Tilikauden tulos	-47 687,47	-9 356,27
Oma pääoma	1 650 110,88	1 697 798,35

- Enontekiön Lentoasema Oy:n toiminta lähti käyntiin vuonna 2021. Yhtiön liikevaihto oli 672 tuhatta euroa, sen tulos muodostui 12 tuhatta euroa tappiolliseksi ja sen oma pääoma on 288 tuhatta euroa. Oma pääoma koostuu kunnan tekemästä sijoituksesta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Enontekiön Lentoasema Oy	2021	2020
Liikevaihto	671 845,36	-
Tilikauden tulos	-12 203,00	-
Oma pääoma	287 797,00	-

- ENF Infra Oy:n toiminta on käynnistynyt myös vuonna 2021 5,5 tuhannen euron liikevaihdolla. Tulokseksi muodostui 70 tuhatta euroa tappiota ja yhtiön oma pääoma on 680 tuhatta euroa. Yhtiön oma pääoma muodostuu kunnan apportina antamasta rakennuksesta sekä pääomasijoituksesta.

ENF Infra Oy	2021	2020
Liikevaihto	5 500,00	-
Tilikauden tulos	-70 126,60	-
Oma pääoma	679 873,40	-

Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan henkilöstö ja luottamushenkilöt ovat toteuttaneet valtuuston asettamat tavoitteet. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen tilinpäätöksen vahvistamisesta sekä vastuuvapauden myöntämisestä vastuuhenkilöille. Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia tahoja tilinpäätösvouden hyvästä toteumasta.

Enontekiöllä 27. kesäkuuta 2022

Janne Laakkonen
Puheenjohtaja

Per-Oula Juuso
varapuheenjohtaja

Anna-Leena Maijala, jäsen

Senja Uusikartano, jäsen

Hannu Ranta, jäsen